

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
כד' אלול תשע"ב

פרשה:

פרשת נצבים

כותרת:

מדוע היהודים הם "מאחרים כרוניים"?

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת נצבים

מדוע היהודים הם "מאחרים כרוניים"?

Jewish Time - זהו מושג שכל יהודי מכיר. מזמינים אותך לאירוע בשעה שתיים בצהריים, אך בפועל האירוע מתחיל לא לפני שתיים וחצי או רבע לשלוש. כל המוזמנים יודעים מראש שאין סיבה להופיע בזמן המדוייק, כי מדובר בשעה שתיים לפי השעון היהודי.

מהיכן התחילה התופעה הזאת שיהודים הם מאחרים כרוניים, ומהי השורשים שלה?

השבוע הזמנתי יהודי לבוא לאמירת סליחות בבית הכנסת. הסברתי לו שזוהי תפילה שנאמרת כמה ימים לפני ראש השנה ושזהו זמן מתאים להכנס לאוירה של הימים הנוראים, שהרי כמה מהתפילות שנאמרות בר"ה, אנחנו כבר מקדימים ואומרים אותן בסליחות, ואין הכנה יותר טובה מזו לשנה החדשה.

היהודי שמע והתלהב, ואז הוא שואל אותי באיזו שעה אומרים סליחות? השבתי לו שמדובר במוצאי שבת בחצות הלילה. הוא מסתכל עלי במבט מופתע ומגיב: תשמע, אני חושב שזה באמת רעיון טוב להכנס לאוירה של הימים הנוראים, אבל למה באמצע הלילה דווקא? וכי אי אפשר לומר סליחות בשעה יותר גמישה ונוחה? הרי אפילו בראש השנה וביום הכיפורים עצמם לא קמים באמצע הלילה! האם בסליחות אנחנו צריכים להחמיר יותר מאשר בתפילת נעילה? אין שום תפילה אחרת במשך השנה שקמים לכבודה באמצע הלילה, מדוע דווקא סליחות?!

בכל שנה, בשבת שלפני ראש השנה, אנחנו קוראים את פרשת נצבים. בתחילת הפרשה משה רבינו מכריז "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' ... לעברך בברית ה' אלקיך". ביום פטירתו אוסף משה רבינו את כל העם ושוב כורת ברית ביניהם לבין הקב"ה, אותה ברית שכרת עמם בהר סיני.

מובא בספרי חסידות ש"היום" הכוונה לראש השנה (לקו"ת פרשת נצבים). בכל שנה, ביום ראש השנה, אנחנו כאילו חווים מחדש את הברית הישנה שלנו עם הקב"ה שכרתנו בהר סיני. לפיכך ישנם דברים שאנחנו עושים בראש השנה שמזכירים לנו את מעמד הר סיני, במיוחד תקיעת שופר, שהרי אחד מהטעמים העיקריים לכך שאנחנו תוקעים בשופר בר"ה הוא כדי להזכיר את ה"קול שופר חזק מאד" של מתן תורה (רס"ג). (וראה מכתב כללי בילקוטי שיחותי כרך כד עמ' 616).

מה אירע במעמד הר סיני? כאשר עם ישראל יצא ממצרים בחג הפסח, הם שאלו את משה רבינו מתי הם יקבלו את התורה, והוא אמר להם שבעוד חמישים יום, ה' יתגלה אל כל עם ישראל. מרוב ציפיה והתלהבות עם ישראל החל לספור את הימים, יום אחד, שני ימים, שלושה ימים וכו', וכך הם ספרו 49 ימים. מהספירה הזאת נוצרה המסורת של ספירת העומר בכל שנה ושנה.

כאשר סוף-כל-סוף הגיע הלילה הגורלי שבו הקב"ה ירד להר סיני והתגלה לבני ישראל, אף אחד לא חיכה למרגלות ההר כי כולם עסקו בשינה עמוקה... המדרש מספר לנו שבאותו לילה הם ישנו מאד טוב, יתושים לא עקצו אותם, הם היו עייפים מההכנות למתן תורה עד ששקעו בשינה עמוקה. המדרש ממליץ על כך את דברי הפסוק מהנביא ישעיהו (נ, ב) "מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה" (שיר השירים רבה, פרשה א, ב).

הקב"ה היה צריך להעיר את עם ישראל באמצעות "קולות וברקים ... וקול שופר חזק מאוד ויחרד כל העם אשר במחנה" (שמות יט, טז). ואומר רש"י: "מלמד שהקדים על ידם".

הנה כי כן, באירוע היהודי הראשון, כאשר עם ישראל נבחר כעם סגולה בהר סיני, ב"חתונה" שבין עם ישראל להקב"ה - עם ישראל הגיע מאוחר לאירוע, ומאז הפכנו למאחרים כרוניים...

ולכן בכל שנה ושנה, כאשר אנחנו מגיעים לראש השנה, ל"מעמד הר סיני" השנתי, אנחנו נזהרים ונמנעים מלחזור על אותה טעות שעשינו לפני שלושת אלפים שנה. הפעם אנחנו קמים באמצע הלילה ולא ממתנינים ללילה של ראש השנה, אלא מקדימים כמה ימים קודם לכן ואומרים לה' "במוצאי מנוחה קידמנוך תחלה" - הפעם אנחנו הקדמנו.

הסיפור הזה מעניק נחמה רבה לרבנים ודרשנים שונים. מאז מתן תורה, כל רב שמגיע לשיעור ורואה שאף אחד לא הופיע לשמוע אותו - הוא מתנחם בעובדה שגם הקב"ה הגיע להר סיני ואף אחד לא המתין לו שם, ובכל זאת הקב"ה מחל על כבודו והעיר את עם ישראל, אם-כן גם הרב יכול בוודאי למחול על כבודו ולהעיר את בני הקהילה.

האריז"ל מפרש את הפסוק שקראנו שבוע שעבר בפרשת כי תבוא, שהסיבה לכל הצרות זה "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה" (דברים כח, מז). שאין זה מספיק לעבוד את הקב"ה, אלא השמחה מהווה מרכיב חשוב ומרכזי ביותר בעבודת ה' שלנו. ואם הדברים נכונים במשך כל ימות השנה, על אחת כמה וכמה כאשר מגיעים לסליחות.

הרבי הדגיש כמה פעמים שלקראת סליחות יהודי צריך לבוא מתוך רגש ותחושה של שמחה שמציפה את ליבו, שהרי הקב"ה אוהב ומוכן להעניק לו שוב שנה טובה. בכל תפוצות ישראל נוהגים ללכת לישון ולהתעורר בחצות לילה לסליחות, אך אצל חסידים ישנה הכנה מיוחדת לסליחות. חסידים מתחילים להתוועד עוד בשבת אחרי הצהריים, אומרים 'לחיים', מנגנים ושרים ומתוועדים ונכנסים לסליחות מתוך שירה וריקודים. זר שיכנס ל-770 לא ידע להבחין אם מדובר בליל סליחות או בליל שמחת-תורה, כי השמחה מרקיעה שחקים.

ואולי ניתן לומר בדרך אפשר, בנוסף למה שאירע בהר סיני שבני ישראל נרדמו בליל מתן תורה והקב"ה בכבודו ובעצמו העיר אותם - את התופעה הזאת עוד ניתן להסביר שהרי הם היו עייפים מרוב הכנות רוחניות למתן תורה וכו' וכו'.

אבל ההתרחשות שאירעה כעבור ארבעים יום - היתה הרבה יותר חמורה. משה רבינו עלה להר סיני למשך ארבעים יום ובעודו על ההר, עם ישראל חטא בחטא העגל. גם שם היה לילה גורלי אחד, הם באו לאהרן ואמרו לו "עשה לנו אלקים... כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו" אהרן ניסה להרוויח זמן ולדחות את הדברים עד שמשה ירד מהר, ולפיכך הוא הודיע "חג לה' מחר". אבל כאן התרחשה תופעה הפוכה לחלוטין מליל מתן תורה, כפי שהפסוק ממשיך ומספר "וישכימו ממחרת", ורש"י מוסיף "השטן זרזם כדי שיחטאו", הם השכימו מוקדם בבוקר "וישב העם לאכול ושתו ויקומו לצחק" (שמות לב, ו).

וכאשר משה רבינו ירד למטה, מסופר "וישמע יהושע את כל העם ברעה" אומר רש"י: "בהריעו שהיו מרעים ושמחים וצוחקים" (לב, יז), ואז "ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל והמחולות", ומיד לאחר מכן כתוב "ויחר אף משה וישלך מידיו את הלוחות", ה"מחולות" הללו והריקודים הם שגרמו לשבירת הלוחות.

ולכן, אולי כדי לתקן את החגיגה והשמחה שליוו את חטא העגל, יש צורך ב"תשובת המשקל". לא מספיק רק לקום באמצע הלילה ולומר סליחות עם עיניים טרוטות ועם פרצוף של תשעה באב, אלא צריך להיות ערים ושמחים, להתוועד ולשמוח וכך להכנס לסליחות, ואז יודעים שהשמחה ממתיקה את כל הדינים ובוודאי שהקב"ה יתן לכל אחד שנה טובה ומתוקה.

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד